

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาสารพิษตกค้าง
(Codex Committee on Pesticide Residues: CCPR) ครั้งที่ ๔๔
ณ เมืองเชียงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๘ เมษายน ๒๕๕๕

การประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาสารพิษตกค้าง ครั้งที่ ๔๔ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๒๕๓ คน จากประเทศสมาชิก ๖๘ ประเทศ สหภาพยุโรป และองค์การระหว่างประเทศ ๖ องค์การ โดยมี Professor Qiao Xiongwu จากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประธาน สรุปผลการประชุมที่สำคัญได้ดังนี้

๑. ที่ประชุมพิจารณากำหนดเพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุง และยกเลิกค่า MRL แล้วมีมติดังนี้

๑.๑ เห็นชอบมาตรฐาน Maximum Residue Limits (MRL) เพื่อเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ (Codex Alimentarius Commission; CAC) ให้การรับรองเพื่อประกาศใช้ ครอบคลุมสารเคมีจำนวน ๒๓ ชนิด รวมค่า MRL ทั้งสิ้น ๒๗๑ ค่า ในจำนวนนี้รวมถึงค่า MRL ที่เสนอโดยประเทศไทยจำนวน ๖ ค่า ได้แก่ Omethoate ในพืชเครื่องเทศ ๒ ชนิด Cypermethrin ในหน่อไม้ฝรั่งและส้มโอ และ Profenofos ในพริกและพริกแห้ง

๑.๒ เห็นชอบค่า MRL ในขั้นต้น เพื่อเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ให้การรับรองในขั้นที่ ๕ สำหรับ pesticide ๗ ชนิด รวม MRL ๒๓ ค่า

๑.๓ เสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ยกเลิกค่า MRL ของ pesticide ๘ ชนิด รวมค่า MRL ๕๙ ค่า

๑.๔ เห็นชอบให้คงค่า MRL ของ pesticide จำนวน ๔ ชนิด ค่า MRL ๓๒ ค่าในขั้นที่ ๔ และขั้นที่ ๗ สำหรับ pesticide จำนวน ๑๐ ชนิด รวม MRL ๔๓ ค่า ทั้งนี้เนื่องจากต้องรอข้อมูลผลการประเมินจากคณะผู้เชี่ยวชาญ (Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues; JMPR) ประเมินเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลด้านความปลอดภัยที่มีต่อผู้บริโภค ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญ จะพิจารณาค่า MRL ดังกล่าวปลอดภัยต่อผู้บริโภคเพียงพอที่จะประกาศใช้ได้หรือไม่ หรือจะต้องปรับลดค่า MRL ลง หรือต้องยกเลิกค่า MRL นั้นไป นอกจากนี้อาจเป็นข้อมูลด้านการศึกษาทดลองทางสารพิษตกค้าง

๒. เห็นชอบแผนการประเมินข้อมูลเพื่อกำหนด Codex MRL ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๖๑ โดยในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยได้จัดส่งข้อมูลสารพิษตกค้างของ fenvalerate ในค่าน้ำและมะม่วงเสนอคณะผู้เชี่ยวชาญ (Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues; JMPR) ประเมินแล้ว สำหรับแผนในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยเตรียมจัดส่งข้อมูลสารพิษตกค้างของ metalaxyl ในสับปะรด

๓. ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอการปรับปรุงการจัดกลุ่มอาหารและอาหารสัตว์และรายชื่อพืชที่เป็นอาหารและอาหารสัตว์แล้ว เห็นชอบการจัดกลุ่มพืชกลุ่มผลไม้ทั้งหมด เพื่อเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์รับรองเพื่อประกาศใช้ ในขณะที่กลุ่มผักยังอยู่ระหว่างดำเนินการและคาดว่าจะต้องใช้เวลาอีก ๑-๒ ปีจึงแล้วเสร็จ ส่วนกลุ่มพืชเครื่องเทศและสมุนไพร (Spices and Herbs) จะพิจารณาและคาดว่าจะสามารถสรุปได้ในการประชุมครั้งต่อไป โดยที่ประชุมมีข้อคิดเห็นเฉพาะประเด็น ดังต่อไปนี้

๓.๑ กลุ่ม ๐๐๑ Citrus fruit คณะกรรมการโคเด็กซ์ มีมติเห็นชอบย้าย Kumquats และ Limequats ไว้ในกลุ่มย่อย ๐๐๑A Lemons and Limes เนื่องจากมีลักษณะทางพฤกษศาสตร์คล้ายกัน และเห็นชอบเพิ่มชื่อ “Yuju” เป็น Synonym ผลไม้ในกลุ่ม FC ๒๒๑๒

๓.๒ กลุ่ม ๐๐๓ Stone Fruit ไม่เห็นชอบการย้าย “Apricot and/or Apricot, Japanese” กลุ่ม Peach ไปอยู่กลุ่ม Plums เนื่องจากมี พื้นที่ผิวคล้าย Peach มากกว่า Plums

๓.๓ กลุ่ม ๐๐๕ Assorted tropical and subtropical fruits - edible peel คณะกรรมการโคเด็กซ์ มีมติเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้

- เห็นชอบการย้าย Jujube, Chinese จากกลุ่มย่อย ๐๐๕A Assorted tropical and subtropical fruits - edible peel, small ไปยังกลุ่มย่อย ๐๐๓B Plums

- เห็นชอบการย้าย Persimmon, Japanese ไปยังกลุ่ม ๐๐๒ Pome Fruits

๓.๔ กลุ่ม ๐๐๖ Assorted tropical and subtropical fruits - inedible peel คณะกรรมการโคเด็กซ์ มีมติเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้

- เห็นชอบให้ใช้ Cocoa (plup) แทน Cocoa

๓.๕ กลุ่ม ๐๒๕ Herbs ประเด็นเรื่อง Edible Flower ให้คงไว้ชั้นที่ ๗ รอข้อสรุป

๓.๖ คณะกรรมการโคเด็กซ์ มีมติเห็นชอบเสนอพืช ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่ม Citrus fruits ๒) กลุ่ม Pome fruits ๓) กลุ่ม Stone fruits ๔) กลุ่ม Berries and small fruits ๕) กลุ่ม Assorted tropical and subtropical fruits - edible peel และ ๖) กลุ่ม Assorted tropical and subtropical fruits - inedible peel ให้คณะกรรมการโคเด็กซ์ (CAC) ให้การรับรองชั้นที่ ๘

๔. คณะกรรมการ มีมติผ่านร่าง ข้อเสนอการปรับปรุงการจัดกลุ่มอาหารและอาหารสัตว์ กลุ่ม Vegetable – Brassica, Leafy vegetable, head cabbages and Flower head cabbages และ Stalk and Stem cabbages รับรองชั้นที่ ๕

๕. ที่ประชุมเห็นชอบหลักการและรายชื่อพืชตัวแทนกลุ่มและกลุ่มย่อย (Representative commodities) ในการกำหนดค่า Codex MRL โดยให้เสนอรายชื่อพืชตัวแทนสำหรับกลุ่มผลไม้ให้คณะกรรมการโคเด็กซ์รับรองเพื่อนำไปใช้อ้างอิงควบคู่กับรายชื่อพืชที่จัดกลุ่มไว้ตามข้อ ๓ ทั้งนี้ร่างตารางพืชตัวแทนกลุ่มและกลุ่มย่อย (Representative commodities) ในการกำหนดค่า Codex MRL คณะกรรมการโคเด็กซ์เห็นชอบตารางที่ ๑ เสนอ CAC ให้การรับรองชั้นที่ ๘ และตารางที่ ๒ ให้เวียนขอความเห็นในชั้นที่ ๓

๖. ที่ประชุมพิจารณาหลักเกณฑ์การจำแนกพืชรอง (Minor crops) สำหรับใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการกำหนด Codex MRL สำหรับพืชรอง ซึ่งเป็นพืชที่มีการผลิตและบริโภคในระดับโลกน้อยแต่อาจมีความสำคัญในระดับประเทศ เช่น ผักและผลไม้เมืองร้อน โดยที่ประชุมเห็นชอบกับแนวทางที่ประเทศไทยเสนอในการกำหนดหลักเกณฑ์การจำแนกพืชรองและจำนวนการทดลอง (field trials) ที่ต้องยื่นต่อ JMPR ในการกำหนดค่า MRL โดยแยกพืชรองเป็น ๓ กลุ่ม ขึ้นกับปริมาณการบริโภคในระดับโลกและระดับภูมิภาค ทั้งนี้ที่ประชุมได้เห็นชอบให้ตั้งคณะทำงานขึ้นอีกครั้งเพื่อดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ให้ครบถ้วนสำหรับพืชทุกประเภท ปรับปรุงรายชื่อ และจำนวนการทดลองที่ต้องใช้สำหรับการประเมิน โดยมีสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประธาน ประเทศไทยและสาธารณรัฐเคนยาเป็นประธานร่วม ทั้งนี้แยกพืชรองออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

Category ๑ No data in FAO Stat and No GEMS Food Cluster data = ๓ trial

Category ๒ < ๐.๕% consumption worldwide and <๐.๕% in all of the cluster = ๔ trial

Category ๓ < ๐.๕% consumption worldwide and ≥๐.๕% in ๑ or more cluster = ๕ trial

๗. ร่างการทบทวนเอกสาร Risk Analysis Principles ที่ใช้ใน CCPR ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานที่มีประเทศอาร์เจนตินาเป็นประธาน ที่ประชุมพิจารณาแก้ไขและให้ความชอบต่อร่างใน Section ๑ ถึง ๕.๑ และ section ๖ สำหรับ เรื่องอื่นๆ ที่ประชุมมีมติให้ตั้ง eWG ขึ้นมาพิจารณาดำเนินการ โดยมีประเทศอาร์เจนตินาเป็นประธาน ประเทศคอซอวอเป็นรองประธานซึ่งคณะทำงานจะต้องเน้นไปที่ case B หรือกรณีที่สารเคมีไม่ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากผู้ผลิตสารเคมี และ part I ของ CX/PR ๑๒/๔๔/๑๓ รวมถึง section ๗ ของ part II และนำเสนอที่ประชุม ในการประชุมครั้งต่อไป

๘. ที่ประชุมมีความเห็นแตกต่างและยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ในหลักการกำหนดค่า Codex MRL โดยใช้การประมาณการสัดส่วน (proportionality) จากการคำนวณข้อมูลการศึกษา residue trials ที่มีอัตราการใช้สารเคมีในการศึกษาแตกต่างกันมากกว่า ๒๕% ของคำแนะนำในฉลาก (GAP) โดยสหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศแคนาดาสนับสนุนการใช้ proportionality เต็มที่และเห็นว่าเป็นแนวทางที่มีประโยชน์ในขณะที่สหภาพยุโรปเห็นว่าหลักการนี้ยังต้องปรับปรุงแก้ไขและจัดทำหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนก่อนจึงจะนำไปใช้ได้ ที่ประชุมมีมติตั้ง electronic working group (eWG) ที่มีเครือรัฐออสเตรเลียเป็นประธานและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นรองประธาน จัดทำหลักการและคำแนะนำวิธีการใช้ proportionality ในการกำหนดค่า Codex MRL และนำเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

๙. ที่ประชุมพิจารณาปัญหาการขาดแคลนงบประมาณของ FAO และ WHO ที่ใช้ในการทำงานของคณะผู้เชี่ยวชาญ (JMPR) โดยปัญหานี้อยู่ในขั้นวิกฤติและมีผลกระทบต่อการประเมินสารเคมีเพื่อกำหนดค่า Codex MRL ในอนาคต โดย JMPR มีงบประมาณดำเนินงานอีกเพียง ๑ ปี (๒๕๕๕) ทั้งนี้เลขานุการ JMPR แจ้งที่ประชุมทราบว่าต้นเดือนมกราคม ๒๕๕๖ หากยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จะไม่สามารถจัดประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญได้ ที่ประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์จึงขอให้ประเทศสมาชิกแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นผู้แทนในการประชุมใหญ่ของ FAO และ WHO เพื่อทราบและให้การสนับสนุนต่อไป

๑๐. ข้อเสนอการปรับเปลี่ยนการประเมินความเสี่ยง ในการกำหนดค่า MRL ของ Pesticide ในชา จากเดิมพิจารณาเฉพาะใบชา เป็นขอให้ให้นำน้ำชามาพิจารณาร่วมด้วย ของ The FAO Intergovernmental Group (IGG) นั้น JMPR แจ้งที่ประชุมทราบว่า JMPR จะพิจารณาเรื่องนี้เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการละลายของสารเคมีที่อยู่ในใบชา รวมทั้งวิธีวิเคราะห์ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์มีมติสนับสนุน JMPR และขอให้ผู้เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลให้ JMPR พิจารณา

๑๑. เรื่องวิธีวิเคราะห์และการชักตัวอย่างสำหรับการกำหนดค่า MRL ใน pesticide เนื่องจากวิธีการวิเคราะห์มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และไม่สามารถปรับมาตรฐานไม่ทัน ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติยกเลิกมาตรฐานเรื่อง the standard of analysis of pesticide residues: Recommend Methods (CODEX STAN ๒๒๙-๑๙๙๓) และมอบให้ IAEA สนับสนุนการปรับปรุงและดูแลระบบ Web-base Method Database ซึ่งจะเชื่อมโยงกับ Website ของ Codex รวมทั้งตั้งคณะทำงาน eWG ที่มีประเทศออสเตรเลีย เป็นประธาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นรองประธาน เพื่อพิจารณาจัดทำ Discussion paper เรื่อง Development of performance criteria analysis for suitability assessment of method of analysis.

๑๒. การประชุม CCPR ครั้งที่ ๔๕ กำหนดจัดในเดือน เมษายน ๒๕๕๖ ณ เมืองซิงเตา สาธารณรัฐประชาชนจีน
